

عنوان مقاله:

تاریخچه سرشماری عمومی نفوس و مسکن در ایران و جهان

محل انتشار:

سومین همایش انجمن جمعیت شناسی ایران (سال: 1384)

تعداد صفحات اصل مقاله: 28

نویسندگان:

طه نوراللهی - مرکز آمار ایران مدیر کل دفتر آمارهای اجتماعی - اقتصادی خانوار

عذرا نائینی - مرکز آمار ایران کارشناس آمارهای جمعیتی و سرشماری ها

خلاصه مقاله:

سرشماری عمومی نفوس و مسکن یکی از عمده ترین راههای شناخت کشورها و ویژگی های جمعیت آنهاست. تعداد جمعیت از دیرباز مورد توجه انسان بوده است و در ادوار گوناگون به روشهای مختلف مورد سنجش قرار گرفته است سابقه سرشماری جمعیت در جهان به 3800 سال قبل از میلاد برمیگردد و ابتدا در سطحی بسیار محدود نیازهای اطلاعاتی بشر را تأمین می کرده است. مطالعه اسناد و مدارک تاریخی نشان میدهد، کشورهای مصر، چین و بابل به ترتیب حدود سالهای 2500، 3000 و 3800 قبل از میلاد به سرشماری نفوس اقدام نموده اند. در این سرشماری ها عموماً اطلاعاتی نظیر جنس شغل و مالکیت افراد جمع آوری شده است سرشماری قوم یهود هنگام مهاجرت از مصر، سرشماری های متعدد یونان و امپراطوری روم باستان و سرشماری هایی که در برخی از کشورها در قرون وسطی انجام شده و ویژگی های طبقات مختلف شامل طبقه اشراف و پیشوایان مذهبی را به دست می داده است از جمله سابقه سرشماری های قابل ذکرند. اولین سرشماری جهان، به روش نوین در سال 1794 در کشور سوئد انجام شده است و بعد از آن به کشورهای دیگر نیز به شمارش افراد جامعه خود به روش مذکور پرداختند. امروزه لفظ سرشماری نفوس و مسکن معنای دقیق تری پیدا کرده است و " به مجموعه فعالیتها و خدماتی اطلاق می شود که شامل طراحی، برنامه ریزی، گردآوری و کدگذاری، طبقه بندی، ارزشیابی، اصلاح و تجزیه و تحلیل و نهایتاً چاپ و انتشار اطلاعات آماری از جمعیت و مسکن می باشد" و مطابق توصیه های سازمان ملل متحد در اکثر کشورهای جهان در فاصله زمانی معمولاً 10 سال یکبار از قرن 20 به بعد رایج شده است در راستای تغییر اهداف سرشماری ها ی نفوس و مسکن مراحل مختلف آن از برنامه ریزی و طراحی گرفته تا اطلاع رسانی و انتشار نتایج نیز متحول شده است. در امپراطوری ایران باستان سرشماری های عمومی جمعیت برای دریافت مالیات سرانه و تعیین شماره مردان قادر به جنگ انجام می شده است از آن تاریخ تاکنون در دوره های مختلف سرشماری های جمعیت با اهداف گوناگون انجام شده است که از سابقه آن، داستانهای جالبی در اسناد تاریخی به جای مانده است این روایتها، برای فنی ترین گروههای علمی نیز جالب توجه خواهد بود اولین سرشماری به روش نوین در ایران در سال 1335 انجام شده است از آن تاریخ تاکنون 4 سرشماری عمومی نفوس و مسکن دیگر در سال های 1345، 1365، 1355 و 1375 و یک سرشماری جمعیت در سال 1370 به مرحله اجرا در آمده است سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال 1385 به لحاظ سیاست گذاری، برنامه ریزی و سایر مراحل طراحی، آموزش، اجرا و استخراج، نوآوریهای به همراه داشته است که در جای خود بسیار اهمیت دارد.

کلمات کلیدی:

سابقه سرشماری، نیازهای اطلاعاتی، اولین سرشماری، روش نوین، برنامه ریزی، طراحی، اجرا، آموزش، استخراج، نوآوری، تدارک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/72272>

